

Protokoll 6/2019

fört vid Skönhetsrådets delegerade i plan- och bygglovsärenden, naturvårdsärenden samt kulturvårdsärendens sammanträde måndagen den 23 september 2019 kl. 13:30-16:00, Kansli lokalerna, Hantverkargatan 3H

Övriga närvarande

Inga Varg Ordförande
Katarina Borg
Elisabet Jermsten
Anders Johnson §§1-7
Måns Lönnroth
Margareta Olofsson
Laila Reppen
Solbritt Östergren
Henrik Nerlund Sekreterare
Monica Hector Protokollförare
Susanne Höglin Handläggare
Anette Almlöf Föredragande §2
Örjan Lönngren Föredragande §2
Christian Rydberg Föredragande §5
Jacob Andersson Föredragande §6
Sarah Munro Föredragande §7
Malin Olsson Föredragande §8

Justerare

Datum för justering

Paragraf §§1-8

Sekreterare Monica Hector

§ 1
Dagordning

Beslut

Beslöts uppta ärenden i ordningen 1, två extra ärenden utom föredragningslista, 2-5.

§ 2**Rådet: Skönhetsrådet mottagare av Pingvinpriset
(Månadens klimatsmarta exempel) september 2019.**

Presenterade Anette Almlöf och Örjan Lönngrén,
projektledare på miljöförvaltningen, Pingvinpriset.
SR 2019/192

Beslut

Tackade ordförande miljöförvaltningen för att de med Pingvinpriset och utnämningen Månadens klimatsmarta exempel i september 2019 uppmärksammar Skönhetsrådets mångåriga arbete med att värna och tillvarata stadens kvaliteter samt att tillföra nya på ett sätt som kompletterar staden.

Sammanfattning av ärendet

Miljöförvaltningen har valt att uppmärksamma Skönhetsrådets 100-årsjubileum och det miljöarbete rådet utför med att bevaka klimat- och naturfrågor. För sitt aktiva klimatarbete och långsiktiga perspektiv får Skönhetsrådet därför Pingvinpriset, Månadens klimatsmarta exempel i september 2019.

Motiveringen löd: "Genom att Skönhetsrådet och dess ledamöter tillsammans besitter hög kompetens inom vitt skilda områden som konst, arkitektur, biologi, klimat- och miljöfrågor utgör rådet ett viktigt stöd när staden växer.

När Skönhetsrådet yttrar sig över detaljplaner tillför de ett extra perspektiv, de har en unik överblick över staden i sin helhet och i ett långt perspektiv. Skönhetsrådet är dessutom aktiva i samhällsdebatten och kommunicerar kring viktiga frågor gällande stadens utveckling.

Därför får Skönhetsrådet Pingvinpriset och utses till Månadens klimatsmarta exempel i september 2019."

§ 3

Rådet: Jubileumsskrift till Skönhetsrådets 100-årsjubileum

SR 2018/282

Beslut

Ordförande tackade på hela rådets vägnar sekreteraren för arbetet med boken om Skönhetsrådets 100-åriga verksamhet.

Sammanfattning av ärendet

Uppmärksammades att boken "Skönhet, nytta och beständighet: Skönhetsrådet och Stockholms utveckling under 100 år" nu getts ut på Stockholmia förlag. Samtliga som deltog under jubileumsmötet 16 september fick boken i gåva och på stadsmuseet hölls 19 september en bokrelease med panelsamtal lett av Kerstin Brunnberg med rådets sekreterare, förre stadsarkitekten Karolina Keyser samt Viktor Barth-Kron på podiet.

§ 4

Rådet: Jubileumsmöte 16 september 2019

SR 2019/24

Beslut

Uppdrogs åt ordföranden och sekreteraren att framföra Skönhetsrådets varma tack till kommunfullmäktiges presidium för ett minnesvärt firande av Skönhetsrådets 100 år i stadens tjänst.

Sammanfattning av ärendet

Skönhetsrådets 100-åriga verksamhet i stadens tjänst firades under högtidliga former i Stadshuset 16 september. Kommunfullmäktiges ordförande Cecilia Brinck, som med presidiet stod som värd för firandet, höll tal. Rådets sekreterare och riksarkitekt Helena Bjarnegård höll sedan föredrag varefter gästerna bjöds på lunch i Prinsens galleri.

§ 5**Båtvaggan 1 m.fl. (Sätra 2:1), förslag till detaljplan för
uppförande av teknikbyggnad, 2017-19118**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Båtvaggan 1 m.fl. (Sätra 2:1), förslag till detaljplan för uppförande av teknikbyggnad, 2017-19118. Christian Rydberg, plankonsult, redogjorde för ärendet.

SR 2019/213

Beslut

Beslöt delegerade tillstyrka förslag till detaljplan.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Bordlades ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Stadsbyggnadskontoret har upprättat ett planförslag för del av Båtvaggan 1 m.fl. (Sätra 2:1), förslag till detaljplan för uppförande av teknikbyggnad för att möjliggöra uppförandet av en teknikbyggnad avsedd som brandgasschakt tillhörande allmän trafikledstunnel, Förbifart Stockholm. Planförslaget syftar också till att ge planstöd för befintlig bebyggelse och båtuppläggningsplatser inom Sätra varv. Naturområden inom fastigheten Båtvaggan 1, som enligt gällande plan har användningsbestämmelsen kvartermark för båtuppläggningsplats men som inte används för ändamålet, får ny bestämmelse som allmänplatsmark, natur, i planförslaget.

Klubbhuset och ett äldre torp förses med rivningsförbud samt bestämmelse om varsamhet och skydd av kulturvärden. X-området som sträcker sig längs stranden i gällande plan föreslås bli kvar för att garantera allmänhetens tillgång till området.

Delegerade ansåg att den föreslagna placeringen av rökgasschaktet är betydligt bättre än den som tidigare planlagts för funktionen och att gestaltningen, så som den presenteras i underlaget, kommer att fungera väl med intilliggande bebyggelse. delegerade ställde sig vidare positivt till att de två kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna skyddas samt övriga delar av planförslaget.

Handlingar i ärendet

- SR 2019/213-3 Samrådsbrev
- SR 2019/213-5 Plankarta
- SR 2019/213-2 PM VA och dagvatten
- SR 2019/213-4 PM Markföreningar

- SR 2019/213-6 Planbeskrivning

§ 6**Älvsjö 1:1, förslag till detaljplan för planläggning av verksamhetsyta, 2014-10219**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Älvsjö 1:1, förslag till detaljplan för planläggning av verksamhetsyta, 2014-10219. Jacob Andersson, plankonsult, redogjord för ärendet.

SR 2019/214

Beslut

Beslöt delegerade tillstyrka förslag till detaljplan med erinran om att inte ytterligare naturmark tas i anspråk samt att bollplanen kompenseras på annan plats.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Bordlades ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Syftet med föreliggande planförslag är att planlägga en yta för verksamheter på del av fastigheten Älvsjö 1:1. Den tänkta exploitören har för avsikt att bedriva maskinuthyrning på fastigheten. Planområdet består idag av en grusad fotbollsplan, en parkering samt gräsbevuxna ytor med inslag av träd. Trafikkontoret använder i dagsläget fotbollsplanen som snöupplagsplats under vinterhalvåret. Planförslaget bedöms påverka både den rekreativa och den ekologiska kopplingen mellan Rågsveds naturreservat och Hagsätraskogen negativt då den redan smala spridningszonen blir smalare. Plangränsen har dock anpassats så att bergsprängning minimeras och ett tillräckligt avstånd hålls till bryn så att befintliga ekar kan bevaras och en naturstig anläggas för en grön promenad mellan Rågsveds naturreservat och Hagsätraskogen. Även det plank som anläggs runt fastigheten utformas med klätterväxter för att minimera negativ påverkan på den biologiska mångfalden. Genomförande av planen innebär att allmän platsmark överförs till kvartersmark.

Delegerade ställde sig i princip positivt till förslaget men ansåg att några viktiga frågor behöver klaras ut. Till exempel hur idrottsförvaltningen kommit fram till att bollplanen som försvinner inte behöver ersättas. Detta med tanke på att det i dagsläget inte råder något överskott av bollplaner som tillåter spontanspel och inte behöver bokas. Enligt delegerades mening är det svårt att nyskapa den typen av platser då de riskerar att hamna i konflikt med bostadsbyggande, därför borde befintliga bollplaner värnas. Med anledning av planförslagets läge, som berör både Rågsveds

friområde och kommungränsen till Huddinge, hade delegerade gärna sett en diskussion kring vilken effekt förslaget får på planområdets anslutning till den omgivande miljön samt platsens egenskap av entré till friområdet. En tydligare redovisning av hur förslaget rimmar med översiktsplanens lokala utvecklingsmöjligheter hade också varit önskvärt; delegerade uppfattade förvisso att området präglas av ett slags bilburen industrikaraktär men frågar sig hur detta ska samspela med entrén till friområdet. Till sist såg delegerade positivt på ett omgärdande grönt plank uppförs runt planområdet. Då kan platsen avgränsas på ett tydligt sätt så att verksamheten inte efter hand tar mer naturmark i anspråk.

Handlingar i ärendet

- SR 2019/214-4 Samrådsbrev
- SR 2019/214-6 Plankarta
- SR 2019/214-2 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2019/214-3 Dagvattenutredning
- SR 2019/214-5 Riskhänsyn
- SR 2019/214-7 Planbeskrivning
- SR 2019/214-8 Naturvärdesinventering

§ 7**Elektriciteten 6, rivning och nybyggnad av
ställverksanläggning SN01, 2019-09341-575**

Genom remiss hade stadsbyggnadskontoret begärt Skönhetsrådets yttrande över Elektriciteten 6, rivning och nybyggnad av ställverksanläggning. Sarah Munro, stadsbyggnadskontoret, redogjorde för ärendet.

SR 2019/211

Beslut

Beslöt delegerade tillstyrka bifall till ansökan om bygglov med erinran om markplanering och utformningen av taket.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Bordlades ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Bygglovsansökan avser rivning och nybyggnad av ställverksanläggning i Hjorthagen.

Enligt delegerades uppfattning kommer den föreslagna byggnaden, både vad gäller gestaltning och material, komplettera och ansluta till de väl gestaltade teknikbyggnader som redan finns i området. Delegerade saknade dock en redovisning av den framtida markanvändningen på fastigheten när den befintliga anläggningen rivits, d.v.s. vad händer med de delar som idag är bebyggda eller i anspråktaga men som inte kommer att nyttjas när det nya ställverket tas i bruk. Vidare såg delegerade gärna att byggnaden gärna får ett grönt tak eller utrustas med solceller.

§ 8**Marievik 15 m.fl., planärende på granskning, 2010-14465**

Uppstogs till behandling Marievik 15 m.fl., planärende på granskning, 2010-14465. Malin Olsson Thompson, plankonsult, redogjorde för ärendet.

SR 2019/209

Beslut

Beslöt delegerade avstyrka förslag till detaljplan med hänvisning till exploateringsgrad, parkbrist, höjder och komposition. Delegerade efterfrågade större helhetsplanering för Liljeholmen-Lövholmen och ansåg att såväl stadsbild som kultur- och stadsmiljö prioriteras ned i förhållande till exploateringsintressena i planförslaget.

Uppdrogs åt kansliet att besvara ärendet.

Bordlades ärendet för formellt beslut vid nästkommande ordinarie sammanträde.

Sammanfattning av ärendet

Föreliggande förslag till ny detaljplan för Marievik i Liljeholmen innebär att det befintliga verksamhetsområdet utvecklas med nya bostäder, hotell och kontor. Förslaget förutsätter omfattande rivningar av kontorsbebyggelse från framförallt 1980-talet, påbyggnader av befintliga byggnader, uppförande av sex höga punkthus, det högsta med 32 våningar, samt en ny offentlig gatu- och parkmiljö. Planen möjliggör cirka 50.000 kvm kontorslokaler, 27.000 kvm verksamhetsyta, 960 bostäder samt tre förskolor med sammanlagt 12 avdelningar.

Skönhetsrådet yttrade sig över förslaget i samrådsskedet och avstyrkte förslaget som bl.a. innebar sju höga hus med upp till 38 våningar, oklara offentliga rum och en mycket hög exploateringsgrad. Sedan detta har förslaget ändrats, framförallt genom att de höga byggnaderna grupperats om, sänkts ett par våningar och gatumiljön förändrats. Delegerade ansåg, vissa förbättringar till trots, att huvudkritiken mot Marieviksförslaget kvarstår.

Området som sådant får en betydligt kraftigare exploatering än Stockholms innerstad och är närmast att jämföra med Hagastaden. Exploateringen medför omfattande parkbrist och minimala ytor för lekplatser och förskolegårdar. Marievik tillåts genom förslaget att bli en hög och tät enklav som inte tillräckligt kopplas mot omgivningen och som tillsynes uppförs utan tankar på helheten runt Liljeholmen. Delegerade beklagade att ingen större helhetsplanering för hela utvecklingszonen från Liljeholmskajen till Lövholmen

presenterats och befarar således att byggandet kommer att fortgå på ett styckevis och delat sätt, med stora risker för de kommande invånarna, stadsbilden och natur- och kulturmiljön som följd. Delegerade hade haft större förståelse för planerna om de innehållit antingen påbyggnad av befintliga byggnader eller höga hus. Att föreslå båda delar är att kompromissa bort stadsmiljökvantiteter till förmån för exploateringsintressena.

Delegerade ställde sig vidare frågande till den föreslagna kompositionen av de högre objekten. Vid närliggande Liljeholmskajen uppförs fyra höghus med 24 våningar (ett har en påbyggd restaurangdel) som står i en rad vid vattnet. Rådet har tidigare tillstyrkt dessa och då att det stora vattenrummet klarar deras höjd. I Marievik överskrids dessa hus i höjd och de nya höghusen pendlar mellan 16, 18, 20, 27 och 32 våningar. Byggnaderna ges därutöver en otydlig gruppering sinsemellan och därmed en massiv och rörig stadsbild. Förslaget söker uppenbart andas den dynamik som exempelvis finns på Manhattan i New York, men kommer istället att riskera att uppfattas som ett gytter av punkthus tillkomna vid samma tidpunkt. Även här saknas ett välgörande val: att antingen placera de höga objekten vid Årstaängsvägen eller närmare kajen. Den högsta av de föreslagna byggnaderna överskrider kraftigt den höjdskala som etablerats i området vilket med Stockholms topografiska förutsättningar gör att den kommer att vara synlig i sammanhang där den inte hör hemma, exempelvis från Stadshusträdgården. Delegerade ansåg att detta vore olyckligt eftersom ett av Stockholms verkligt unika skönhetsvärden är de olika stadssammanhangen som med de stora vattenspeglarna uppfattas var för sig. Höghusen i Liljeholmen har sin hemortsrätt vid Årstaviken, inte vid Riddarfjärden.

Avslutningsvis önskade delegerade kommentera hur den befintliga bebyggelsen hanteras i förslaget. Flera av byggnaderna i Marievik tillhör den mest intressanta postmoderna arkitektur som uppförts i Stockholm. Till dags dato utgör Marievik tillsammans med exempelvis Alviks strand en årsring av högklassig bebyggelse från 1980-talet. Eftersom decenniet ligger förhållandevis nära i tid har det inte ännu tillmätts det historiska värde som det har. Flera av dessa områden hotas därför samtidigt av rivningar och förvanskningar. Delegerade ansåg detta vara anmärkningsvärt och befarade att mycket av den postmoderna bebyggelsen i Stockholm kommer att vara riven inom ett par år. Detta kan inte anses vara god hushållning med resurser, vare sig ur ett kulturmiljö- eller hållbarhetsperspektiv. Delegerade ansåg att varje rivning bör motiveras utifrån andra aspekter än bara ökad exploatering och att alternativ till rivning av fullt funktionsdugliga byggnader alltid ska presenteras som en del av underlagsmaterialet. Av de byggnader som inte rivs enligt förslaget var det delegerades mening att

modevaruhuset M19 inte bör byggas till eftersom dess värde ökar som en av få kvarvarande representanter från postmodernismen.

Handlingar i ärendet

- SR 2019/209-3 Underrättelse om utställning
- SR 2019/209-7 Planbeskrivning
- SR 2019/209-2 Solstudie
- SR 2019/209-6 Plankarta
- SR 2019/209-8 Social konsekvensanalys
- SR 2019/209-12 Kvalitetsprogram för gestaltning 2
- SR 2019/209-5 Tillgång till friytor PM
- SR 2019/209-9 Skyddsrum PM
- SR 2019/209-14 Trafikutredning
- SR 2019/209-21 Miljöteknisk markundersökning
- SR 2019/209-23 Kvalitetsprogram för gestaltning 1
- SR 2019/209-24 Kulturmiljöutredning
- SR 2019/209-25 Geoteknik PM
- SR 2019/209-26 Färgsättning och material
- SR 2019/209-27 Flyghinderanalys
- SR 2019/209-28 Dagsljusutredning
- SR 2019/209-29 Akustikutredning
- SR 2019/209-30 Flyghinderanalys helikopter SÖS
- SR 2019/209-31 Fastighetsrättsligt PM
- SR 2019/209-32 Dagvattenutredning

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
MONICA,HECTOR	2019-09-27
Inga Margareta,Varg	2019-09-27
Magnus Henrik Erkki,Nerlund	2019-09-27